

Jerzy Jendrośka

Polityka energetyczna i ochrona
środowiska w Unii Europejskiej:
uwarunkowania prawne

Efektywność energetyczna w
budownictwie i przemyśle

Wrocław, 14-15 listopada 2012

Zagadnienia

- Prawo i polityka ochrony środowiska w UE
 - Rozwój historyczny
 - Podstawy traktatowe
 - Prawo pochodne
- Prawo i polityka energetyczna w UE
 - Rozwój historyczny
 - Podstawy traktatowe
 - Prawo pochodne
- Instrumenty
- Uwarunkowania

Rozwój historyczny polityki ochrony środowiska w Unii Europejskiej

- Podstawy prawne
 - Początkowo „wspólny rynek”
 - Od 1986 (Jednolity Akt Europejski) - bezpośrednio „ochrona środowiska”
- Instrumenty prawne
 - Tradycyjne instrumenty regulacyjne
 - Nowe instrumenty: ekonomiczne, dobrowolne porozumienia
- Rozwój historyczny
 - sektorowe podejście
 - dyrektywy ramowe

Rozwój podstaw traktatowych

- Jednolity Akt Europejski z 1986 - wprowadzenie do TWE tytułu „Środowisko” i zasad:
 - prewencji,
 - zanieczyszczający płaci,
 - rektyfikacji u źródła,
 - wysokiego poziomu ochrony
- • Traktat o Unii Europejskiej (Traktat z Maastricht) z 1992
 - zasada przezorności
- • Traktat Amsterdamski z 1999
 - zasada integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi (art. 6 TWE)

Preambuła do Traktatu o Unii Europejskiej (TUE)

- WYRAŻAJĄC MOCNĄ WOLĘ popierania postępu gospodarczego i społecznego swych narodów poprzez urzeczywistnienie rynku wewnętrznego oraz umacnianie spójności i **ochrony środowiska naturalnego**, przy uwzględnieniu zasady stałego rozwoju, oraz prowadzenia polityk, które zapewnią, że integracji gospodarczej towarzyszyć będzie równoczesny postęp w innych dziedzinach,

Art.3 ust 3 TUE

- Unia ustanawia rynek wewnętrzny. Działa na rzecz **trwałego rozwoju Europy, którego podstawą jest** zrównoważony wzrost gospodarczy oraz stabilność cen, społeczna gospodarka rynkowa o wysokiej konkurencyjności zmierzająca do pełnego zatrudnienia i postępu społecznego oraz **wysoki poziom ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego**. Wspiera postęp naukowo-techniczny.

Zasada integracji ochrony środowiska z innymi politykami Unii

- *Artykuł 11 TFUE*
- (dawny artykuł 6 TWE)
- Przy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania stałego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska naturalnego.

TYTUŁ XX TFUE

ŚRODOWISKO NATURALNE

- *Artykuł 191 TFUE*
- (dawny artykuł 174 TWE)
- 2. Polityka Unii w dziedzinie środowiska naturalnego stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Unii. Opiera się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”.

Środowiskowe prawo wtórne

- Przeszło 200 dyrektyw i rozporządzeń
- 9 działów
- Rola przepisów horyzontalnych
- Różne instrumenty

Zakres regulacji

- Tradycyjne obszary
 - standardy jakości
 - kontrola emisji z przemysłu
- Nowe obszary działania
 - regulacja produktów
 - „sustainable consumption patterns”
 - oszczędność energii i energia odnawialna

Rozwój historyczny polityki w dziedzinie energii w Unii Europejskiej

- Początkowo brak podstaw traktatowych dla wspólnej polityki w dziedzinie energii (z wyjątkiem energii atomowej)
- Rozwój prawa wtórnego na podstawie innych przepisów traktatów – głównie wspólny rynek i ochrona środowiska
 - od 1992 – w dziedzinie oszczędności energii (dyrektywy 92/42 i 92/75)
- Wyodrębniony organizacyjnie „resort” w Komisji Europejskiej od 1967 roku (przez pewien czas wspólnie z transportem)
- Od 2005 – wspólna polityka energetyczna
- Traktat z Lizbony – traktatowe podstawy dla wspólnej polityki w dziedzinie energii

TYTUŁ XXI TFUE

ENERGETYKA

- *Artykuł 194*
- 1. W ramach ustanawiania lub funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz **z uwzględnieniem potrzeby zachowania i poprawy środowiska naturalnego**, polityka Unii w dziedzinie energetyki ma na celu, w duchu solidarności między Państwami Członkowskimi:
 - a) zapewnienie funkcjonowania rynku energii;
 - b) zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii w Unii;
 - c) **wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii**, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii; oraz
 - d) wspieranie wzajemnych połączeń między sieciami energii.

Prawo wtórne w dziedzinie energii

- Regulacje ogólne
 - Zasady rynku wewnętrznego
 - Bezpieczeństwo energetyczne
 - Sieci transeuropejskie
- Regulacje prawne dotyczące zapotrzebowania na energię (*demand side*)
 - oszczędność energii
 - „opodatkowanie” energii
- Regulacje prawne dotyczące zaopatrzenia w energię (*supply side*)
 - energia odnawialna
 - energia atomowa
 - energia ze źródeł kopalnych
 - konwencjonalna
 - nowe źródła energii

Prawo wtórne – oszczędność energii

- *DYREKTYWA 2004/8/WE* Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie wspierania *kogeneracji* w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na rynku wewnętrznym energii oraz zmieniająca dyrektywę 92/42/EWG
- Dyrektywa 2006/32/WE z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/76/EWG

Prawo wtórne – oszczędność energii

- Dyrektywa 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 lipca 2005 ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących eko-projektu dla produktów wykorzystujących energię oraz zmieniająca dyrektywę Rady 92/42/EEG oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 96/57/WE i 200/55/WE
- *DYREKTYWA* 2010/31/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków

Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej

- Projekt Komisji Europejskiej z dnia 22 czerwca 2011
- Przyjęta przez
 - Parlament Europejski 11 września 2012 r.
 - Radę Unii Europejskiej 4 października 2012 r.
- Oczekuje na
 - oficjalne podpisanie (zakończenie procedury legislacyjnej)
 - publikację w Dzienniku Urzędowym UE
- Wejdzie w życie 20 dni od publikacji
- Termin na transpozycję
 - 18 miesięcy od wejścia w życie (orientacyjnie – wiosna 2014)

Instrumenty

- Rodzaj aktu prawnego
 - rozporządzenie a dyrektywa
- Instrumenty bezpośrednie
 - Poziomy (cele)
 - wiążące
 - indykatywne
 - Standardy
 - Środki finansowe
 - Nakazy (np. obowiązek renowacji)
- Instrumenty pośrednie
 - oceny oddziaływania na środowisko
 - audyt

Uwarunkowania

- Polityka energetyczna, ochrona środowiska a zmiany klimatu
- Podejście
 - KE i PE a państwa
- Kluczowe aspekty
 - Brak
 - hierarchii celów
 - spójności między dokumentami politycznymi
 - Sprzeczności interesów